

Талайло О.О.

студент;

Науковий керівник: Кравчук Н.В.

к.е.н, доцент,

Донецький національний технічний університет

ОСТАННІ ЗМІНИ В ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Останні 2 десятиліття в бухгалтерському обліку не припиняються зміни, які пов'язані з переміщеннями в економічному житті країни і напрямком у бік зближення з МСФЗ.

Ще восени 2012 року міністерство фінансів представило проект змін до основних принципів подання фінансової звітності. Зміни покликані наблизити облік та подання фінансової звітності за національними стандартами до міжнародних стандартів обліку.

Метою написання статті є огляд основних змін в бухгалтерському обліку щодо власного капіталу.

Наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. № 73 [1] затверджено єдиний стандарт Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» взамін П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 2 «Баланс», 3 «Звіт про фінансові результати», 4 «Звіт про рух грошових коштів» і 5 «Звіт про власний капітал», які окремо визначали порядок подання кожної з основних форм фінансової звітності.

Нове Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

НП(С)БО 1 були введені такі статті балансу, як «zareєстрований капітал» і «капітал в дооцінках», введено поняття сукупного доходу і визначено його складові, які відображаються в розділі II звіту про фінансові результати. Це дооцінка (уцінка) необоротних активів, дооцінка (уцінка) фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, інший сукупний дохід.

09.08.2013 р. набрав чинності Наказ № 627, яким внесено зміни до нормативно-правових актів з питань бухгалтерського обліку. Загалом зміни торкнулися більше 20 стандартів бухгалтерського обліку та плану рахунків [3].

У зв'язку з цим у плані рахунків зроблено такі зміни: назва рахунка 40 тепер звучить «Зареєстрований (пайовий) капітал», рахунка 41 – «Капітал у дооцінках». Раніше ці рахунки називалися «Статутний капітал» і «Пайовий капітал» відповідно. Тепер статутний капітал називається зареєстрованим, і разом з ним на рахунку 40 враховується також і пайовий капітал. Рахунок 41 тепер призначений для обліку дооцінок, які збільшили власний капітал підприємства, і тому застосовується у всіх видах діяльності. У зв'язку з цими змінами слід зробити відповідні коригування в бухобліку на дату 09.08.2013 р. Припустімо, в кооперативному підприємстві на рахунку 41 обліковувався пайовий капітал, то 09.08.2013 р. його треба перенести на рахунок 40 проведенням:

Дт 41 «Пайовий капітал»

Кт 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»

У зв'язку зі змінами в четвертому класі плану рахунків внесено також зміни до розділу Інструкції №291 «Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань». Зміни стосуються складу субрахунків і правил ведення обліку на рахунках 40 і 41 з огляду на їх нове призначення [2].

У відповідності з новою редакцією П(С)БО 21 у складі іншого додаткового капіталу та іншого сукупного доходу відображаються курсові різниці, які виникають щодо дебіторської заборгованості або зобов'язань за розрахунками з господарської одиниці за межами України, погашення яких не плануються і не є вірогідним в найближчій перспективі.

Для цього Наказом № 627 за рахунком 42 «Додатковий капітал» був введений спеціальний субрахунок 423 «Накопичені курсові різниці», призначений для узагальнення інформації про курсові різниці, які у відповідності з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і визнаються в іншому сукупному доході [3].

У разі продажу або ліквідації господарської одиниці за межами України накопичена сума курсових різниць, що відображена в складі іншого додаткового капіталу, включається до складу інших доходів (витрат) того звітного періоду, в якому визнається прибуток або збиток від продажу (ліквідації) господарської одиниці за межами України відображається в іншому сукупному доході (П(С)БО 21). А раніше було від продажу фінансової інвестиції в господарську одиницю за межами України [5].

Також змінилось розуміння терміну «справедлива вартість» запасів. Згідно П(С)БО 19 справедливою вартістю зараз вважається сума, за якою можна продати актив або зобов'язання сплатити при звичайних умовах на певну дату, а не за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами [4].

Також зміни були внесені до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затвердженого наказом МФУ №186: у призначення рахунка 40 «Власний капітал» додано слова «у дооцінках», що означає включення капіталу в дооцінках до сальдо рахунка 40.

В цілому можна зробити висновок, що зміни мають на меті привести норми П(С)БО у відповідність між собою та із сучасними реаліями, але це викликає купу проблем пов'язаних з нудним чеканням офіційних роз'яснень чиновників, листів Мінфіну та судової практики, спроби використовувати все це в практичній роботі.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства Фінансів від 07.02.2013 № 73 – Режим доступу: <http://dtkr.com.ua/show/2cid19995.html>

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства Фінансів від 30.11.1999р. №291 – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/InstrukciyaKPlanuSchetov.aspx>

3. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №627 – http://www.buhgalteria.com.ua/V_centre_vnimaninya/Nakaz-627.html

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 р. N 163 – <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO19.aspx>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 р. N 193 – <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO21.aspx>